

OPONENTNÍ POSUDEK

doktorské disertační práce Mgr. et Mgr. Radky Fridrichové

Název disertační práce: *La troncation en tant que procédé d'abréviation de mots et sa perception dans le français contemporain*

Rozsah práce : 252 stran + 21 stran příloh

Vedoucí práce: doc. Mgr. Jaromír Kadlec, Dr., FF UP v Olomouci

Dnes je ekonomika prostoru a času velkým problémem, jenž se odráží v lidském životě a především v komunikaci, a to zejména v jazyce, který se vyvíjí se společností. Styl života moderních lidí vyvolal potřebu být stručný, což vyprodukovalo potřebu zkracování, fenomén, který postihl snad všechny moderní jazyky, a tedy i francouzštinu. Fenomén zkracování je všudypřítomný, zasahující každodenní život lidí: setkáváme se s ním každý den prostřednictvím komunikace – v rozhovorech, telefonování, v SMS zprávách, mailování, při poslechu rádia, sledování televize a při dalších příležitostech. Formy zkracování jsou stále běžnější nejen v mluveném jazyce, ale také v jazyce psaném. Mgr. et Mgr. Radka Fridrichová si vybrala problematiku troncace ve francouzštině jako téma své doktorské disertační práce, téma velmi aktuální z oblasti morfologické, lexikologické a sociolingvistické, téma, které si zasluhovalo pozornost a zpracování na úrovni disertační práce.

Předkládaná disertační práce k obhajobě je rozdělena do dvou velkých částí: část teoretickou a část praktickou.

V úvodu (*Introduction*) na s. 13 si Mgr. Fridrichová stanovuje cíl své disertační práce, který je v souladu se zkoumanou problematikou a je srozumitelně formulován. Dále v úvodu R. Fridrichová seznamuje čtenáře s motivací a s koncepcí disertační práce.

Metody jazykové analýzy, komparace, dotazníkového výzkumu a statistického zpracování získaných výsledků, které disertantka stanovuje v kapitole *Méthodologie du travail* (s. 15 - 17) jsou s ohledem na téma a cíle disertační práce zvoleny vhodně.

Radka Fridrichová v teoretické části (s. 18 – 115) vychází z teoretických pramenů, které podrobně analyzuje, porovnává a kriticky hodnotí (např. s. 23). V kapitole nazvané *Qu'est-ce qu'une abréviation – différentes formes d'abrègement* (s. 18 – 58) se R. Fridrichová věnuje problematice definování troncace a terminologickým problémům daného jevu a podává podrobný výklad zkracování slov různými způsoby: zkracováním, jehož produktem jsou zkratky, akronyma, kontrakce a elipsa. Po analýze řady pramenů autorů zabývajících se

daným jevem podává R. Fridrichová svůj vlastní návrh definice (s. 24). Všimá si výskytu homonymie u zkratk a akronym (s. 45) a používání zkratk SMS (s. 58). Autorka neopomíjí zmínku o gramatikalizaci akronym (s. 41 – 42).

V další kapitole s názvem *Troncation de mots* (s. 59 – 115) se Radka Fridrichová věnuje dvěma typům tronkace: apokopě a aferezi. Rovněž si všimá verlanizace, která doprovází tronkaci, resufixace, a tronkace výpůjček (nejen) z angličtiny, ke kterým se vrací v praktické části disertace (s. 181 – 183). Zvláště rád bych vyzvedl jako klad tu skutečnost, že disertantka se detailně věnuje i gramatické stránce zkrácených slov a popisuje jejich gramatické kategorie a tvoření plurálu (s. 72 – 74). Rád bych také připomenul, že Radka Fridrichová ve své dizertaci nezkoumá pouze tronkaci v současném jazyce, ale částečně si všimá dané problematiky z diachronního pohledu (s. 81 – 86).

Velice přínosná je praktická část disertační práce (s. 116 – 233), ve které se Radka Fridrichová věnuje vlastnímu výzkumu. V kapitole nazvané *Troncats de presse : Étude statistique et analyse linguistique* (s. 117 – 190) autorka práce provedla podrobnou lexikální a statistickou analýzu francouzského tisku, obecných francouzských slovníků a slovníků ze specifických domén argotu a neologie, jež jsou rovněž častými nositeli tronkovaných jednotek. Výsledky analýzy, které disertantka statisticky zpracovala do přehledných grafů a tabulek, rovněž posloužily jako východisko pro samotný výzkum. Disertantka podrobně studuje sémantiku tronkovaných slov, jejich zvukovou stránku a gramatické kategorie.

V následující kapitole *La connaissance et l'usage des troncats par les Français* (s. 191 – 233) se R. Fridrichová věnuje zpracování dotazníkového sociolingvistického průzkumu, který provedla u rodilých mluvčích. U respondentů autorka sleduje věk, místo bydliště, vzdělání a pohlaví. Získané výsledky statisticky pečlivě zpracovala a vyhodnotila v přehledných grafech a tabulkách a vyvodila přínosné závěry.

Bibliografie je rozsáhlá, přehledně zpracovaná a je *à jour* nejen v části teoretické, ale i v části slovníkové, webografie a excerpovaných periodik.

Grafická stránka disertační práce je na vysoké úrovni. Je třeba kladně hodnotit přehlednost statisticky zpracovaných tabulek a barevné vyhotovení grafů.

Přílohy obsahují seznamy tabulek, grafů, ukázky dotazníků a frekvenční tabulky.

Disertační práce je napsána francouzsky, jazyková úroveň práce velice dobrá, je třeba ocenit srozumitelný věcný odborný styl, celá disertace je velice pečlivě a svědomitě zpracovaná a koncepce práce má logickou strukturu.

Otázky k obhajobě:

- 1) Existují české ekvivalenty pro následující termíny: *abréviation, abréviation graphique, sigle, acronyme, troncation, mot tronqué, troncat*? Jak by bylo možné je přeložit do češtiny?
- 2) Je troncace, dle Vašeho názoru, nejfrekventovanějším neologickým procesem současné francouzštiny? Existují procesy, které ji naopak co do četnosti předčí?

Závěr

Ve své disertační práci Mgr. Radka Fridrichová prokázala hluboké teoretické znalosti, schopnost a erudici práce s prameny a kritické hodnocení pramenů a schopnost samostatné vědecké práce.

Práci považuji za nadprůměrně inovativní z pohledu zvoleného tématu, pokud jde o její formu a věcný obsah velice pečlivě a svědomitě zpracovanou a přínosnou pro další zkoumání zmíněné problematiky. Cenným přínosem je i řada připomínek, kterými autorka vyjadřuje svůj názor na problematiku troncace, kterou dobře zná a dovede prospěšně hodnotit. Jak ukazuje rozbor disertace Mgr. Radky Fridrichové, autorka má všechny předpoklady opírající se o hluboké teoretické znalosti, prokázané ve velmi pečlivě a přínosně zpracované disertační práci, aby jí byl udělen titul Ph.D. na základě úspěšného obhájení velmi hodnotné disertační práce.

Disertační práce *La troncation en tant que procédé d'abréviation de mots et sa perception dans le français contemporain* Mgr. Radky Fridrichové splňuje požadavky, kladené na kvalifikační práce tohoto druhu a lze ji plně doporučit k obhajobě před Komisí pro obhajoby disertačních prací Fakulty filozofické Univerzity Palackého v Olomouci.

Horní Bříza 14. července 2012

PhDr. Antonín Vondráček, CSc.